

Самовиховання в системі підготовки майбутнього вчителя

Лектор: Біляковська О.О., професор кафедри
загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Самовиховання – це порівняння, вимірювання самого себе певною міркою.
В. Сухомлинський

- Професійне самовдосконалення майбутнього педагога — це свідомий, цілеспрямований процес підвищення рівня своєї професійно-педагогічної компетенції і розвитку професійно значущих якостей відповідно до зовнішніх соціальних вимог, умов професійної педагогічної діяльності і власної програми розвитку.
- Професійно-педагогічне самовдосконалення майбутнього педагога відбувається через самоосвіту і **самовиховання**.

Ефективна професійна підготовка майбутнього вчителя неможлива без самоосвіти, самовиховання та саморозвитку.

Самоосвіта – це удосконалення наявних у студента знань, умінь і навичок з метою досягнення бажаного рівня професійно-педагогічної компетенції.

Самовиховання – це активна, цілеспрямована діяльність студента із систематичного формування і розвитку в собі позитивних та усунення негативних якостей особистості.

Самовиховання – це не щось допоміжне у вихованні, а міцна підвалина у ньому.

Необхідною умовою самовиховання є самоусвідомлення – усвідомлення людиною себе як особистості і свого місця в суспільній діяльності людей.

Самоусвідомлення людини – єдність трьох складових:

- 1) пізнавальної (самопізнання) - дослідження, пізнання самого себе;
- 2) емоційно-оцінної (самоствлення) – самооцінювання;
- 3) дієво-вольової, регулятивної (саморегулювання) – уміння керувати станом свого здоров'я, емоціями, почуттями, психічним станом, діями, вчинками, поведінкою.

Самовиховання нерозривно пов'язане зі здатністю людини до самоаналізу і самооцінювання, з умінням контролювати свою поведінку і діяльність, ставити перед собою значущі цілі.

*Майстром може стати кожний, якщо йому
допоможуть і якщо він сам працюватиме.*
А. Макаренко

Етапи процесу самовиховання:

- самоусвідомлення і прийняття рішення зайнятися самовихованням;
- планування і розроблення програми самовиховання;
- безпосередня практична діяльність з реалізації поставлених завдань в роботі над собою;
- самоконтроль і самокорекція цієї діяльності.

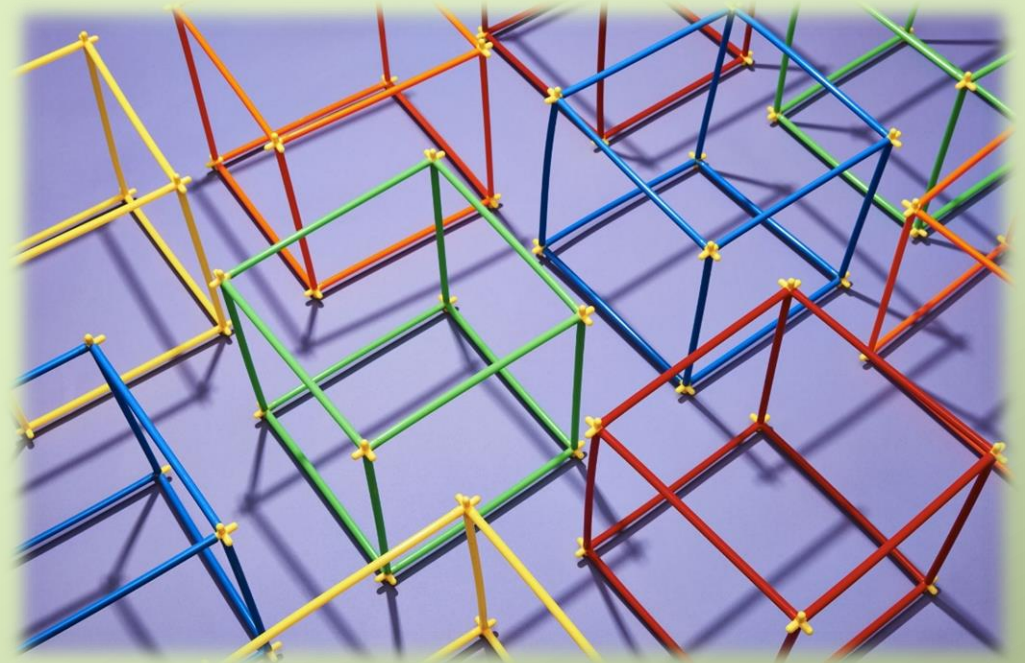

Крихта інформації дорожче гори даних. Крихта знань дорожче гори інформації. Крихта розуміння дорожче гори знань.

Рассел Акоффа

Основні принципи самовиховання:

- єдність виховання та самовиховання;
- цілеспрямованість, ціннісна орієнтація виховання та самовиховання;
- демократичність самовиховання, виховання стійкої громадської позиції та гуманістичної моралі, формування активної життєвої позиції;
- єдність самовиховання та наукового світосприйняття;
- активність та позитивне спрямування самовиховання;
- єдність виховання, самовиховання та професійної діяльності.

*Учитель лише до того часу здатний насправді виховувати і навчати,
доки сам працює над своїм власним вихованням і освітою.*

А. Дістервег

Прийоми самовиховання на етапі *самопізнання*:
самоспостереження, самоаналіз, самооцінка.

Прийоми самовиховання на етапі *планування
роботи над собою*: самозобов'язання, особистий
план роботи над собою, девіз життя.

Прийоми самовиховання на етапі *реалізації
програми*: самопереконавання, самонавіювання,
самозаохочення, самоосуд, самонаказ.

Прийоми самовиховання на етапі *контролю і
регуляції*: самоконтроль, самозвіт.

Сила людської волі безмежна

Професійне самовиховання - свідома діяльність, спрямована на вдосконалення своєї особистості відповідно до вимог обраної професії.

Професійне самовиховання майбутнього вчителя починається з усвідомлення різниці між уявленням про себе як майбутнього професіонала та своїми реальними можливостями. Мотив – збудник роботи над собою – розуміння невідповідності Я-реального і Я-ідеального.

Цілеспрямованість, осмисленість, стійкість професійного самовиховання залежать насамперед від:

- наявності професійного ідеалу;
- вольових якостей;
- мотивів вибору студентом педагогічної професії;
- морально-психологічного клімату у студентській групі;
- стилів керівництва й спілкування викладачів;
- фактора вільного часу;
- організації та постійного вдосконалення навчальної та самостійної роботи студентів;
- участі в різноманітній позанавчальній роботі.

Рушійною силою і джерелом самовиховання є потреба в самозміні та самовдосконаленні.

